

... alebo malá a isto subjektívna úvaha na veľkú tému s názvom vskutku trífalým.

Myslím, že to bolo 10. apríla, keď emeritný pápež Benedikt XVI. publikoval svoju esej o príčinách sexuálneho zneužívania, ktoré sa v Cirkvi objavilo. Mnohí komentátori si okamžite všimli, že zatiaľ čo pápež František vidí ako prvotnú príčinu klerikalizmus, Benedikt XVI. vidí ako príčinu sexuálnu revolúciu, ktorá zasiahla Cirkev v čase, keď značná časť jej kňazov a teológov po II. vatikánskom koncile zamieňala *aggiornamento* – otvorenie sa svetu za pripodobnenie sa svetu. George Weigel však vo svojom komentári poukazuje na to, že ani Benediktovo vysvetlenie nevysvetľuje všetko. Kde je teda príčina?

Osobne si myslím, že príčina je naozaj v klerikalizme – ale iným spôsobom, než by sme si mysleli. A nie v súčasnom, ale v omnoho dávnejšom... Ale pekne po poriadku.

Posledných pár mesiacov som sa intenzívnejšie venoval otázke duchovna a duchovnej výchovy v Slovenskom skautingu. V rámci toho som študoval materiály Svetovej skautskej organizácie na túto tému. A práve tieto materiály ma znovu upriamili na niečo, čo je nám asi známe, aspoň by malo byť – ale nie vždy si to akosi aj naozaj uvedomujeme: že totiž *duchovno a náboženstvo* nie sú to isté!

Duchovno – to je *duchovný život*. Alebo, presnejšie, *život žitý duchovne*. O ňom hovorí Písmo napríklad na týchto miestach: „Zlodej prichádza, len aby kradol, zabíjal a ničil. Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie“ (Jn 10,10); „Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní“ (Jn 8,36); „veríte a jasáte nevýslovnou radosťou, plnou slávy, ⁹ že dosahujete cieľ svojej viery - spásu dušú“ (1 Pt 1,8-9); „Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali“ (Rim 5,5); „Boha nikto nikdy nevidel; ale keď sa milujeme navzájom, Boh ostáva v nás a jeho láska v nás je dokonalá. ¹³ A že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha“ (1 Jn 4,12-13) a pod. Zo všetkých týchto miest na nás dýcha spoločné tvrdenie, že kresťan je proste človeka, ktorý bol Kristom oslobodený, uzdravený, naplnený Božím Duchom a následne sa jeho život vyvíjal na úplne novú úroveň, dovtedy netušenú. Kresťan je človek, ktorý si tento život naplno užíva – a dokonca ani žiadne vonkajšie súženie, útlak, utrpenie či prenasledovanie ho nedokáže o túto radosť a kvalitu tohto nového života obrať: „Zo všetkých strán nás sužujú, ale nie sme stiesnení; sme bezradní, ale nepoddávame sa, ⁹ prenasledujú nás, ale nie sme opustení; zrážajú nás, ale nehynieme“ (2 Kor 4,8-9); „Kto nás odlúči od Kristovej lásky? Azda súženie, úzkosť alebo prenasledovanie, hlad alebo nahota, nebezpečenstvo alebo meč? ³⁶ Ako je napísané: "Pre teba nás usmrcujú deň čo deň, pokladajú nás za ovce na zabitie." ³⁷ Ale v tomto všetkom slávné víťazíme skrze toho, ktorý nás miluje“ (Rim 8,35-37). Ľudia naokolo s úžasom pozerajú na kresťanov a na ich život, závidia im a túžia, aby aj oni mohli žiť to čosi nádherné a úchvatné, čo majú a žijú kresťania: „Rukami apoštolov sa dialo množstvo znamení a divov medzi ľuďmi. Všetci svorne zotrvali v Šalamúnovom stĺporadí. ¹³ Ale nik iný sa k nim neodvážil pripojiť, no ľud ich velebil ¹⁴ a čím ďalej, tým viac pribúdalo veriacich Pánovi; veľké množstvo mužov a žien“ (Sk 5,12-14).

Tento nový život sa prijíma obrátením, ktoré je zmenou myslenia, úplnou premenou našej osobnosti tým, že sa úplne mení náš pohľad na nás, na Boha, na svet, na život, na všetko. Stávame sa novým človekom, podľa slov Písma: „*máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadostami do skazy, ²³ a obnovovať sa duchovne premenou zmysľania, ²⁴ obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa*

Boha v spravodlivosti a pravej svätosti“ (Ef 4,22-24).

Náboženstvo je potom nástrojom vzrastu v tomto novom duchovnom živote. Nemá hodnotu samo v sebe – len vtedy, ak mu skutočne napomáha, ako vysvetľuje aj Pavol: „*Lebo ani obriezka nie je nič, ani neobriezka, ale nové stvorenie“* (Gal 6,15).

No a tu niekde začína problém. A začína sa **klerikalizmom**.

Niekde hlboko v minulosti sa Cirkev vnútorne rozdelila. Už viac neplatilo ono Augustínovo *pre vás kňaz, s vami kresťan a hriešnik*. Z kňazov a rehoľníkov sa stala zvláštna trieda. *Duchovní*, tak sa im hovorí. A ostatní, *laici* – čiže neduchovní. Tí prví sú povolani k *duchovnému životu*, sú ho vari možno aj schopní, pretože takýto duchovný život je, slovami klasika, „*věc přímo nelehká*“. Laici ale na niečo podobné nemôžu ani len pomýšľať. Nemajú na to ani schopnosti, ani prostriedky, ani čas ani nič podobné.

A tak došlo k prvej tragickej veci:

Rezignácia na obrátenie. Kresťanstvo viac už nie je o *metanoi*, o obrátení, o novom živote a o prijatí Ducha Svätého, ktorý je jadrom tohto nového života. Od kresťana – laika, ale časom stále viac aj od klerikov a rehoľníkov – sa už viac neočakáva obrátenie ani nič podobné. Ak ale už viac neočakávame, nepredpokladáme ani nevyžadujeme obrátenie – čo je potom identitou kresťana? Ak už neplatí definícia „kresťan je človek, ktorý sa odvrátil od starého spôsobu života, zomrel a bol pochovaný s Kristom a vstal s Ním k novému životu“, ako potom bude znieť nová definícia kresťana?

Tu sa zrodila druhá tragickej vec:

Duchovno bolo nahradené náboženstvom. Kresťan je oteraz človek, ktorý koná *náboženské úkony*. Žiť duchovne znamená vo zvýšenej miere sa venovať náboženským úkonom. Duchovné podujatie je podujatie, ktoré je naplnené nejakým náboženským úkonom: omša, modlitba, čítanie Biblie, pobožnosť, púť,... Ak tam nie je nič *náboženské*, nepovažujeme to ani za *duchovné*.

Cirkev sa následne zmenila na inštitúciu. Cirkev inštitúciou vždy bola, už od čias Krista a apoštolov. Ale toto *inštitucionálne* bolo len obalom, kostrou, na ktorú bolo upnuté duchovno. Teraz sa ale inštitucionálnosť stala jej základom. Stala sa akoby „strojom“, ktorý masovo a štandardizovane „spracováva“ laikov na (z tohto pohľadu) „dobrých katolíkov“: Po narodení krst. V deviatich rokoch 1. sv. prijímanie. V 14. rokoch birmovka. V nedeľu v kostole. Cirkevne zosobašený. Cirkevne pochovaný. Bodka. Splnené. Všetko na poriadku. Ďalší dobrý katolík, ktorého sa nám podarilo vyrobiť.

Tento industriálny úradnícky model sa preniesol **aj na klerikov**. Yves J. Congar píše: „*Biskupové našej doby jsou pohlčovani starostmi administrativními i finančními. Otec Combalot v polovině 19. století žertem poznamenal: „Misto aby se říkalo: Accipe baculum pastorale (prijmi pastýřskou hůl), mělo by se říkat: Accipe calamum administrativum, ut possis scribere, scribere, scribere usque in sempiternum et ultra (prijmi kancelářské pero, abys mohl psát a psát a psát, až na věky a dál)!" Co se týká kněží, ti jsou nepřetržitě zaneprázdněni pastoračními „případy“, pomocnou a podpůrnou službou, opravováním a zachraňováním kostelů.“* K tomuto obrátenie potrebné nie je. Stačí znalosť *dogmatiky* (na obhajovanie a vysvetľovanie právd viery), *práva* (aby všetko bolo presne podľa pravidiel), *katechetiky* (aby to vedel učiť v škole), *liturgiky* (aby vedel správne odslúžiť liturgiu), *kancelaristiky* (aby sa nestratil v administratívne a kancelárii) a *homiletiky* (aby o tom vedel aspoň znesiteľne hovoriť v nedeľu na kázni). Čo viac na to treba? Obrátenie určite nie. Nikto vlastne neskúma, či dotyčný kandidát na kňazstvo je *obrátený* človek, či prijal Ducha Svätého,

či žije novým životom. Stačí že je zbožný – rozumej: *náboženský* – a nerobí nejaké veľké hlúposti...

Výsledkom je **opustenie evanjelia**. Cirkev pomaly klesá kamsi na úroveň protestantizmu, ktorý v podstate do veľkej miery evanjelium zavrhol a obmedzil sa len na ohlasovanie Krista a vykúpenia Kristom. Vlastne nie Cirkev. Len prax jej kňazov a teológov. Evanjelium – to je *know-how*, návod, ako sa stať svätým, čiže ako žiť týmto novým Božím životom v radosť a v slobode. Ale to všetko je teraz už zbytočné. My už neašpirujeme na obrátenie. Duchovný život, ten skutočný – už ani nevieme, že existuje a už vôbec oň neusilujeme ani k nemu nevedieme. Celé to ohromné bohatstvo poznatkov, vedomostí a skúseností, ktoré za tisícročia života Cirkvi nazhromaždili svätci a mystici, je v praxi zabudnuté. Nevieme o ňom. Ani nás mu nikto neučil – mňa určite nie. Učili nás v seminári všeličo, ale duchovný život, spirituálnu teológiu nie... Cirkev v praxi prestáva byť miestom, kde sa žije nový Život, kde ľudia jasajú a plesajú v Božej radosť, prestala byť miestom, kde sa k takémuto životu vedie, kde sa k nemu vyučuje a kde takýto život je normou a štandardom. A výsledok?

Rozpadáva sa morálka. Práve na toto naráža Benedikt XVI. vo svojej eseji. Už neexistuje absolútne dobro ani absolútne zlo. Všetko je relatívne, všetko závisí už len od človeka, od situácie, okolností,... Namiesto jasnej istoty nastáva neistota, chaos, excessy,... sú tu dodnes, keď vidíme, ako napríklad konferencie biskupov rôznych krajín sú schopné vydať v jednej a tej istej veci úplne opačné smernice...

Cirkev sa v praxi stáva humanistickou. Vo filozofickom zmysle slova. V strede už nie je Boh, ale človek. Už nie človek sa prispôbuje Bohu. Odteraz sa očakáva, že Boh sa prispôbi človeku. Je predsa chápaný, milujúci a milosrdný. Ak si teda človek sám v sebe stanoví, čo mu pripadá správne a čo nie, ak si človek sám v sebe určí, čo ako „dobrý kresťan“ musí konať a čo už nemusí, tak Boh to samozrejme rešpektuje, lebo veď onen človek to koná podľa svojho svedomia. Boh sa mu prispôbi, odobrí tento jeho postoj a samozrejme ho spasí v Nebi, hneď vedľa mučeníkov. O to viac, ak mu tieto jeho postoje a výmysly ešte aj „úradne“ odobrí jeho farár a biskup, keď mu obaja nepokryte dávajú najavo, že ak je aspoň v nedeľu v kostole, tak je dobrým katolíkom a Nebo mu určite neujde!

Táto Cirkev sa stáva mŕtvou. Oným príslovečným *suchým konárom*, ktorý už viac neostáva na Kristovi a Otec ho odrezáva... Bez Božieho života je cirkev múzeom. Skanzenom. Miestom v podstate už nezmyselných tradícií a rituálov. Miestom smutných ľudí, ktorí smutne sedia v kostolných laviciach, pričom ich životy (a často aj správanie sa) je rovnako mizerné, ako u ľudí tam vonku. Cirkev sa tak vyľudňuje. Neexistuje žiaden dôvod, prečo by ľudia zvonka mali ísť do cirkvi. V *akvalande* je viac života a radosť ako v tejto cirkvi. Tak v nedeľu radšej zjdu do *akvalandu*... alebo na hory, kde nájdú viac Božej krásy, než v mumifikovanej farnosti na úpäti...

A kňazi? Čo už len v situácii trpných svedkov úpadku a smrti svojich farností môžu? Nájsť si nejakú záľubu, rybáčiť, jesť, piť, možno sa aj opiť, potajomky si dopriať sex – a navonok uplatňovať zbytky svojej autority a užívať si odrobinky pocitu *moci* a *dôležitosti* ako velebných páňkov... Tu niekde, myslím, pramení problém nielen zneužívania. Tých problémov je omnoho viac, len tento je viac na očiach, viac medializovaný. Sexuálna revolúcia a podobné vonkajšie príčiny boli už len tým povestným *náporom vetra*, ktorý zrútil zvyšky vonkajšej fasády cirkvi, zvnútra už dávno prázdnej a bez života. Keď potom ešte povolilo aj *lešenie kultúry*, ktorej zotrvačnosť cirkev ešte nejaký čas podopierala, bola katastrofa hotová.

Kňazi a biskupi si ale často tento problém neuvedomujeme. Alebo nepripúšťame. Veriaci miznú. Kostoly sa vyprázdňujú. Semináre podobne. Ale to nie je náš problém. To je dôsledok onej magickej *sekularizácie*, o ktorej hovoríme rovnako, ako o nejakej živej pohrome úplne mimo našu kontrolu: tak, ako slnko svieti,

tak ako fúka vietor, tak sa svet sekularizuje. My za to nemôžeme. My sme všetci dobrí, verní, horliví a obetaví kňazi, ktorí robíme všetko dobre a správne a tak, ako sa to robiť má, naše farnosti a diecézy sú všetky živé a životaschopné – len tá hnusná *sekularizácia* a *odkresťančovanie Západu* nám to všetko kazí! Čo už len s tým my môžeme urobiť? Už len to nejakým prečkať, modliť sa a dúfať, že to časom prejde. Predstava, že by sme my sami mohli za to všetko, že dokonca v našich rukách je riešenie tejto krízy, je až pričasto nad naše chápanie. Ale ako by sme to aj mohli chápať, keď sami sme v praxi *neveriaci*? Neobrátení? Nepremenení a nežijúci novým životom? Úradníci namiesto *synov Boha*? Čo sme zasiali, to žneme. Z *laikátu*, ktorý *duchovno* už dávno nahradil *náboženskými úkonmi* a *obrátenie* nahradil sledom *povinných úkonov* a obradov, ktoré treba „mať na poriadku“, len ťažko môže vzísť *klérus*, ktorý zrazu obrátený, duchovný, premenený a plný Ducha bude!

Občas to ale na nás príde. Občas sa predsa len pokúsime niečo urobiť. Ale nie, aby sme sa spýtali na naše vlastné obrátenie! Ani sa nesústredíme na fakt, že v praxi vôbec nevyučujeme Evanjelium, neučíme duchovnému životu, nevedieme ľudí k obráteniu. Nie. Jediné, čo urobíme, je, že sa sústredíme na formu: Mladí ľudia potrebujú zvláštny katechizmus, pokreslený naivnými postavkami. V kostole potrebujú počuť gitaru a bicie. Potrebujeme zorganizovať veľké evanjelizačné šou s kapelami a reflektormi. Na školách potrebujeme nové extravagantné učebnice a pracovné zošity. Hľadáme nové spôsoby a nové formáty. Forma víťazi nad obsahom, ktorý je až pričasto rozriedený, takmer až protestantsko-sploštený a vyprázdnený. A nefunguje to. Nikdy v dejinách Cirkev na Slovensku nemala toľko inštitúcií, podujatí, literatúry, časopisov, rádio, televíziu, všetko. Výsledok? Pokles a úpadok. Prečo? Pretože náš problém nie je v *obale*, ale v *obsahu*. Ani najlepší obal, najúžasnejšia forma nepomôže, ak chýba obsah – a tým je evanjelium. Ak Cirkev sľubuje bombastické veci, ale potom to nedokáže splniť... tak sme, kde sme.

Nieкого ale predsa zachytíme. Čo potom? Príde z *Godzone*, nažhavený, naplnený, odhodlaný do svojej farnosti a zistí... že farnosť mu v praxi nemá čo ponúknuť. Kedysi bola farnosť rodinou. Do tejto rodiny viedla štandardizovaná cesta: evanjelizácia (hoci aj onen *Godzone*), prekatechumenát (v podaní zreých farníkov), katechumenát, predkrstový alebo pokrstový, ako ich spomína Katechizmus (v podaní kňaza a katechéta), mystagógia a napokon život v spoločenstve farnosti. Kde to dnes takto funguje? Možno nikde...

Farnosti proste nefungujú. Už viac nie sú miestom Božej rodiny. Miesto toho sú ustanovizňou, tvorenou farou a kostolom, kde ľudia chodia v nedeľu ako do bufetu, aby si tam uspokojili nejakú tú náboženskú potrebu. Vypočujú si kázeň niekde na úrovni *Slepačej polievky pre dušu*, kde sa dozvedia zhruba to, že „iste, Ježiš hovorí, že by sme sa mali polepšiť... ale ak sa nepolepšíme, tak to zase až tak nevedí, pretože Pán je milosrdný... zmiluje sa... odpustí nám... nakoniec sa všetci isto spasíme“ – takmer á la Luther a jeho „*hreš smelo*...“ O to viac, že ani kňaz zjavne neberie vážne to, čo hovorí. Žije ako ostatní, po omši pred kostolom hovorí s ľuďmi o svetských veciach ako ostatní, ničím sa nelíši... Tak je to tak asi v poriadku, nie? Farnosť už viac nie je miestom vyučovania k Božiemu synovstvu, ani miestom, kde spolu s ostatnými kráčame k svätosti a k zbožšteniu. Ježiš by nám na to asi povedal krátko a stručne: „*Sami ste nevošli, a tým, čo chceli vojsť, ste zabránili*“ (Lk 11,52). A tak naše evanjelizačné šou zlyhávajú dokonca aj vtedy, keď záúčinkujú: jednoducho preto, že nie sme schopní ľuďom, ktorých sme zavolali na cestu ku Kristovi, túto cestu ukázať a vybrať sa s nimi na ňu.

To spôsobuje stratu mladých ľudí. Odborníci v tom majú jasno: mladí ľudia, bez ohľadu na rodičov, prijímajú hodnoty, život a správanie sa svojich rovesníkov. Žijeme v postkresťanskom svete. Áno, aj na Slovensku. Kresťanské Slovensko už viac neexistuje – aj keď sa to ako klerici snažíme nevidieť. Ak by farnosť bola

opravdivou komunitou žijúcou krásu duchovného života – a poskytovala by tak aj inšpiratívne a atraktívne rovesnícke spoločenstvo a vzťahy mladým ľuďom – potom by mladí ľudia prirodzene vzrastali a dospievali vo viere a v duchovnom živote. Farnosť ale vo väčšine prípadov ničím takým nie je. Nič také neposkytuje. Mladým ľuďom ostáva potom už len jediné rovesnícke prostredie: to svetské, sekulárne, v lepšom prípade nekresťanské, v horšom (a asi aj bežnejšom) prípade otvorene protikresťanské. Čo sa potom čudujeme? To, že týchto mladých ľudí na rok donútime pár krát sa v príprave na birmovku stretnúť v nejakom *stretku* vedenom mladým (a nezrelým) animátorom potom už na veci nič nezmení... Okrem iného aj z nasledujúceho dôvodu:

Aktivity nie sú život. Niektoré farnosti sa zdajú byť živé – ale len preto, že sa zmenili na improvizované *centrá voľného času*, suplujúce ŠK organizovaním miništrantských futbalových turnajov, CK organizovaním zájazdov – pardon, púti – a pod. Inde organizujeme najrôznejšie stretká, pobožnosti, prednášky, adorácie, mnohé z toho je skvelé a vynikajúce... ale. Aktivita nie je život. Cirkev nie je organizácia, organizujúca aktivity. Cirkev je *Božie Rodina*, spoločne *žijúca Boží Život*. Aktivity nie sú životom. Sú len aktivitami. Ak nimi nahradzujeme život farnosti ako Rodiny Boha, tak, ako ten život opisujú Skutky či Apoštol, potom sme ako onen povestný knieža Potemkin, staviame akúsi na pohľad lákavú a akoby živú fasádu, ale za ňou je len veľké prázdno...

Ale toto všetko nás netrápi. **Sme ako parný valec.** Ideme ďalej, osvedčeným spôsobom a osvedčenou rýchlosťou spreď 150-tich rokov. Žijeme v ére generácií Z a Alfa. Spoločnosť a jej štruktúra sa nám mení pred očami. Ľudia sa menia psychicky aj osobnostne pred očami. Ale ani to nás netrápi. Maximálne sa tak posťažujeme na to, že tí mladí ľudia už akosi nerozumejú, nechápu to, čo im hovoríme a vôbec nám nepreukazujú rešpekt.

A vôbec, ani ľudia v kostole nám veľmi nerozumejú. Najmä ak nás chytí horlivosť a začneme kázať čosi náročnejšie, než ono „hlavne, aby ste v nedeľu boli v kostole a nerobili nič veľmi zlé a všetko bude v poriadku“. Naivne si totiž myslíme, že v kostole máme veriacych katolíkov. Ale chyba lávky! Ježiš mal okolo seba spoločenstvo učeníkov, ktorých učil. A potom zástupy, ktorým kázal v podobenstvách. Dnes sú zástupy v kostole. Kostol je z veľkej časti plný ľudí, ktorí neuverili, neobrátili sa,... čiže oných *bežných katolíkov*, ako sa im zvyčajne hovorí. Ak vo farnosti vôbec sú nejaká obrátení a veriacy ľudia, potom ich nájdeme (okrem sv. omše, kde podľa štatistiky tvoria asi 5%-nú menšinu) v malých spoločenstvách. Nie stretkách, ale skutočných spoločenstvách. Tak, ako u Ježiša, kde učeníci tiež tvorili spoločenstvo, zhromaždené okolo Ježiša a už rozhodnuté jasne Ho nasledovať a učiť sa od neho. Pretože ale vo väčšine farností farári nie sú ani ochotní ani schopní takéto spoločenstvá viesť ani vyučovať (a sami často obrátení a veriacy ani nie sú) – tak vo väčšine farností nakoniec učeníkov ani nenájdeme. A ak sa aj nejakí objavia, zrodia – časom sami a osamotení zahynú, neraz uprostred zamračených a zazerajúcich farníkov, ktorí na nich hľadajú ako na nejakých podivných a potenciálne nebezpečných sektárov, či čudákov a snobov, ktorým nie je to „bežné kresťanstvo“ dosť dobré... Keďže ani roky-rokúce od výzvy Jana Pavla II. v *Christifideles laici* sa ani biskupi (u nás) do niečoho podobného nehrnú, výsledok je aký je: že aj tých pár semiačok, ktoré občas kde tu vzkĺčia, nakoniec zväčša osamotene zahynú.

A znova je tu problém rovesníckej skupiny, aj keď v inej podobe: Ak je farnosť zhromaždením formálnych, neobrátených, v praxi nevelmi veriacych ľudí – títo ľudia sa neprispôbia farárovi a jeho kázaniu (ak teda káže niečo iné, než ono „slepačie kresťanstvo“). Tak, ako tínedžer ignoruje rodičov a prispôsobí sa rovesníkom, aj tu sa farník prispôsobí nie kňazovej kázni, ale ostatným farníkom – a stane sa tak „takým tým normálnym katolíkom, ako všetci ostatní“... Obnova nie je možná cez masové kázanie, ale len cez vzťahy a vyučovanie a osobné vedenie v malých spoločenstvách. Ale keďže s malými spoločenstvami na

tom sme ako sme, výsledok je, aký je...

Druhý problém je v tom, že – neznalí duchovného života – **nahrádzame Boží život dodržiavaním prikázaní a noriem** a teda aj obrátenie chápeme nie ako zmenu myslenia tak zásadnú, že sa človek stáva doslova novou osobnosťou, ale **zamieňame ho s polepšením sa**. Moralizujeme, vydierame, zaprisahávame, naliehame, aby sa ľudia polepšili, aby ľudia začali žiť podľa prikázaní, dodržiavať ich, plniť si povinnosti. Ale to sa nedá. *To je ako chcieť, aby sa žobrák správal ako miliónár!* Nie div, že ľudia úpia, vyhovárajú sa, nariekajú, aké je to ťažké a vykrúcajú sa, prečo tak žiť nemôžu! *Žobrák sa najprv musí stať miliónárom – a potom dokáže ako miliónár žiť a konať aj sám od seba, poľahky a bez problémov.* Evanjelium, to je životný štýl Božích synov a dcér. Pre nich je prirodzený, ľahký, samozrejmy, ako učí Písmo: „*láska k Bohu spočíva v tom, že zachováваме jeho prikázania. A jeho prikázania nie sú ťažké.*“ ⁴ *Veď všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša vierá“* (1 Jn 5,3-4). Ale pre starého a neobráteného človeka je takýto život cudzí, bláznivý, nerozumný, žiť podľa neho je v praxi nemožné – ako tiež svedčí Písmo: „*pre tých však, čo neveria [je Kristus]: "Kameň, čo stavitelia zavrhli, sa stal kameňom uholným,"*“ ⁸ *"kameňom úrazu a skalou pohoršenia." Oni naň narážajú, lebo neveria slovu. A na to sú aj určení“* (1 Pt 2,7-8). A tak naše úsilie zase vychádza nazmar – odsúdené nazmar už od samého počiatku, pretože neohlasujeme Krista ani Evanjelium ani Božieho Ducha, ale zákon, ten zákon, o ktorom svedčí Peter, že je to „*jarmo, ktoré nevládali niesť ani naši otcovia, ani my“*“ (Sk 15,10).

Vidiac toto všetko, ešte viac sa aj my, kňazi, odcudzujeme Bohu. **Nedôverujeme v Božiu moc.** Ako by sme aj mohli? Nezažili sme ju. Nevidíme ju. A tak sa na ňu ani nespoliehame. Snažíme sa, v akomsi novodobom *pastoračnom pelagianizme*, spoliehať na svoje sily a svoju moc: ak do niečoho nalejeme dosť peňazí, spravíme dobrú propagáciu, zaistíme dobré kapely, zvukára a svetelné efekty a podobne – potom dúfame, že to prinesie ovocie. Ak na to nemáme, rozhodíme rukami a povieme: Čo ja môžem? V malej dedinke a bez peňazí? Nič...

Predsa ale **existuje miesto, kde sa na Boha spoliehame. Šialene a opovázľivo:** Keď pripravujeme prvoprijímajúce deti, keď pripravujeme birmovancov, keď vidíme, ako sú tragicky nepripravení, neobrátení,... ale potom zaklameme pri slávnosti birmovky biskupovi, že pripravení sú... a on sa tvári, že nám verí a prihovára sa im, akoby naozaj obrátení a veriacy boli... a všetci sa utešujeme, že veď Pán Boh sa už len nad nimi nejako zmiluje, už len ich nejako k sebe pritiahne, spasí,... a nahradí tak to, čo naša vlastná laxnosť, lenivosť, formálnosť a servilnosť na týchto ľuďoch napáchala! A tak s ľahkým srdcom „znižujeme latku“ ako v nejakom *výpredaji sviatosti za znížené ceny* a nijako nás to nemrzí, len ak tým „pritiahneme“ ľudí, zažijeme päť minút „slávy“ v plnom kostole a uznanie od biskupa, že aká krásna birmovka...

Ale dosť žehrania.

Kde je teda jadro problému?

V opustení, zabudnutí na to, čo je podstatou: na dar *duchovného života*, ku ktorému sa ide cez bránu zvanú *obrátenie*.

To je jadro. Príčina. Centrálny bod všetkého. Aspoň podľa mňa.

A cesta von?

Začať od nás, kňazov. Uznať svoj problém. Kajať sa. Vrátiť sa k Cirkvi, k autentickému katolíckemu kresťanstvu, ktoré tu stále je – len je odsunuté bokom a nepraktizované. Uveriť. Obrátiť sa. Prijatť Ducha Svätého. Objaviť zabudnuté *know-how* Evanjelia, naučiť sa ho, pochopiť a začať používať.

Stať sa tak *pastierom*, ktorý skutočne kráča *pred svojim ľudom* a vedie ho naozaj k prameňom Živej Vody. S veľkou odvahou sa tohto poslanca zhostiť. Najprv v malom. V malých spoločenstvách – sprvu asi v jednom. Rátať s prenasledovaním. Možno dokonca vlastného biskupa. S odporom a nenávisťou. Vytrvať. Byť Svetlom. Lákať nádhrou vlastného života – už duchovného. Amen.